

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæ mulier Samaritana?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

habere à me poscis qua sum mulier Samaritana; non enim contuntur Iudæi Samaritanis.

ait: & δὲ ἰσὺς κελομακός ἐκ τῆς ἐδαμωσίας ἐκαθίστατο. Iesus vero fatigatus ex itinere sedebat. Syrus etiam omittit particulam ἴσως. Sed liberi ceteri conveniunt. Irenæus autem satis habuit dicere, fatigatum fuisse, ut hominem probaret.

QVÆSTIO III.

Quæ mulier Samaritana?

§.1. EK τῆς οὐμαείας, regione scilicet, non Vrbe Samariæ, sed Sichar, quæ ad Samariam pertinebat. Secretum sed iustum Dei iudicium, qui relictis tot magnis in Iudæa, Samariâ, Galileâ viris, totam Evangelij gratiam vili scorto impertit, & gentium omnium conditionem, & suam in eas misericordiam, in salute vnius mulierculæ ob signat. Documentum insignis, quomodo nos misericordia Domini præueniat, & nihil tale cogitantes gratia vocantis anticipet.

QVÆSTIO IV.

An serio perierit aquam Christus?

§.1. V Erfu octavo, ait, discipulos abiisse, additâ particulâ enim, quærunt, cuius rei causam reddat? Non videtur alia, quam ideo ipsum petiisse à muliere, quia discipuli aberant, qui vel petere, vel haurire poterant, si præsentis essent. Syrus veritatis mihi aquam bibendam, eam Μαῖα Maia, hic quoque addit. Deinde venisse eam dicit, ad implendum, vas scilicet.

§.2. Vere sitisse non est vllum dubium, cum forte æstus esset fatigatusq; esset, ex itinere: quamvis de tempore quæritio esse possit.

§.3. Hæc facta sunt discipulis absentibus, ut sibi cibos emerent. Syrus enim addit Λεβων, sibi. Quæ ex re Brentius occasione accepit sanctissimum Franciscanorum ordinem calumniandi: ait enim memam hypocritam esse, non attingere pecuniam, cum Apostoli habuerint: nec institutum monachorum sanctius sit quam Apostolorum.

Mira mentis perversitas in culpandâ innocentem vitam. Quid enim alienæ mentis feruor hæreticus non diceret, contra eos, si malis artibus opes congererent, qui ferre non potest diuitiarum contemptores? Non illi quidem sanctiores se Apostolis existimant, imitari tamen Christum desiderant, quem attigisse pecuniam non legimus, nisi fortè cum ostendetur nummus, quem si attigit, mysterij, non emptio nis causa factum est. Sed neq; Apostolos attigisse pecuniam, nisi Iudam, scriptura dicit, nisi cum staterem soluerit Petrus. Nihil autem illi asserendum docent, quod in scripturâ non est. Esse verò hypocritam suspicari ille non debet, cum toti mundo constet, eos omnium rerum Dominio exutos, summâ in paupertate, victus vestitusq; vilitate, nuditate, fame etiam sitiq; & frigore vitam ducere; multos verò esse inter eos, qui luculentis patrimonij præbendisq; pro gloria Domini relictis, contemptibiles in domo Dei viuere voluerunt. Non mirum autem tam esse multos pauperatis voluntariæ sectatores in Ecclesiâ, cum tanta præmia Deus promiserit, cum multi pro gloria terrena opes abiecerint. Non quærunt Franciscani gloriam ex paupertate terrenam, cum sciant eam per opes, non indigentiam, quærî. Nec se extollunt, cum sciant multos pro gloria hominum, aut patria terrena fecisse, quod ipsi faciunt pro æterna: & hunc in modum cum August. l. 3. de ciu. c. 18. ratiocinantur.

VERSVS 9.

Dicit ergo eę mulier illa Samaritana: Quomodo tu, Iudæus cum sis Adami Conzen in Euang. Tom. II.

QVÆSTIO I.

Quomodo intelligendum, quod non conserentur Iudæi Samaritanis?

§.1. O γὰρ συγγενῆς: Non contuntur. Apud Polybium συγγενῆς est, commodato petere, vna cum alio vii. Hoc loco est, commercio, consuetudine, amicitia vti, mutuo officia benevolentie exhibendo, iuuando. Syrus valdè intelligenter Μεθιχασβεχιν, non esse familiares, non aptos, aut accommodatos esse Samaritanis. Act. 27. De Centurione dicitur οὐκ ἐδίδου τοῖς Ἰουδαίοις πάλαι ἔχουσιν. Iulus humaniter Paulum tractabat. Syriace ἡσάβαχ Et. haschach significat idem Verbum vti: quali, Iudæos non prætere se commodos, viles, aut vllâ in te officiosos erga Samaritanos.

Couti quid sit.

Causa cur mutuo commercio abstinerent, odium erat, de quo dixi. Superant tamen & aliæ, quod vererentur Iudæi, ne sensim in mores alienigenarum migrarent. Ideo fœdera gentium illis verita fuerant. Deut. 7. 2. Sed gentium Chananæorum, quas delere iubebantur. Samaritani ex illis non erant; veruntamen ex illis par periculum peruersionis expectandum erat: ideo pari cura vitabant. Itaq; mulier contemni suam gentem à Iudæis non ignara, quasi quadam vltione se solatur, non debere petere à se Iudæum.

Fœdera gentium prohibita Iudæis.

§.2. Christus autem legem de communicatione cum Samaritanis non violauit. Non enim veritum erat in necessitate à Samaritano petere auxilium, aut ea quorum indigebat vsus. A colloquijs quidem & commercio non protius abstinebant, communiatamen mensa non viebantur. Contaminati enim se Iudæi illis contiujs existimabant, ita Act. 11. 3. Gal. 2. 12. mitantur Christiani ex Iudæis Apostolos cum gentibus ad fidem conuersis edere & bibere. Nam eos immundos putabant, vasa etiam omnia eorum immunda. Cum enim facile ex contactu hominis, vel rei immunda redderentur immunda, nec mundare ethnici curarent, hinc omnia immunda ducebant. Ex lingua autem & cultu Iudæum agnoscebant.

Amicitia cum Iudæis & Samaritanis.

§.3. Mulier suæ eum religionis admonet. Quomodo tu, Iudæus cum sis, ab immunda muliere, ex immunda hydra potum flagitas, an tibi sitis memoriam legis excussit?

In ipsum culpam reijcit, quod non contantur. Neque enim vicissim Samaritani Iudæos fugiebant: sed potius exagitabant. De Samaritanorum erroribus Hieronymus contra Luciferianos.

§.4. Erasmus interpretem nostrum reprehendit, dicentem couti. Beza Erasmus sequitur: Vulgata, ait, Contuntur, quod vocabulum planè est barbarum & obscurum. Erasmus, commercium habent, recedens à Græcis vbi minime necesse est. Nam Vendi verbum simili pro vsu significatione vsurpant Latini, vt velex illo Ciceronis loco apparet, Sextum, inquis, Alphenum propinquum nostrum, quo iste vtebatur plurimum.

Couti.

Mihi semper temerarium visum est, & ambitiosum, Verbum aliquod reijcere, velut barbarum, cum interpretes noster antiquus tanquam suis temporibus vsitato vti potuerit, certè apud Augustinum sic legitur, ille tamen vt Latine linguæ ignarus haberi non debet, nec mihi placet, quod maluit simplex Vti, pro composito Couti, substituere. Nam eadem audacia Euangelistam corrigere poterant, qui dixit συγγενῆς.